

İSTANBUL
GELİŞİM
ÜNİVERSİTESİ

Ekolojik, Ekonomik ve Sosyal Sürdürülebilirlik İçin
İstanbul Gelişim Üniversitesi

www.gelisim.edu.tr

Bölümün Adı :

HEMŞİRELİK

Dersin Adı :

HEMŞİRELİK TARİHİ VE ETİK-HEY 143

Dersin Haftası :

7. Hafta

Dersin Öğr. Elemanının Adı :

Dr. Öğr. Üyesi Bahar KANBUR

E-Posta:

bnkanbur@gelisim.edu.tr

Telefon :

212 422 70 00 - 407

[f](#) [t](#) [gelisimedu](#) [@igugelisim](#)

www.gelisim.edu.tr

DERS BİLGİLERİ :**Ders Günü ve Saati :****Cuma/15.00-16.50****Dersin Kredisi :****2 Kredi****GBS Linki :**<https://gbs.gelisim.edu.tr/ders-detay-5-51-11011-1>**Görüşme Gün ve Saatleri :****Cuma/15.00-16.50****Dersin Öğr. Elemanının Konumu :****B Blok- Sağlık Bilimleri Yüksekokulu**

f t gelisimedu @igugelisim
www.gelisim.edu.tr

İSTANBUL
**GELİŞİM
 ÜNİVERSİTESİ**

GEÇEN DERS HAKKINDA

Ulusal ve Uluslararası Hemşirelik Kuruluşları

Türk Hemşireler Derneği

Uluslararası Hemşireler Konseyi

Dünya Sağlık Örgütü

Kızılhaç

Kızılay

f t gelisimedu @igugelisim
www.gelisim.edu.tr

İSTANBUL
GELİŞİM
ÜNİVERSİTESİ

HAFTALIK AKIŞ

Meslek Tarihi ve Etik Eğitiminin Amaç ve Hedefleri, Temel Kavramlar
ve Kazanımlar - İlkçağlarda Sağlık Bakım Uygulamaları
Ortaçağ ve Dinlerin Sağlık Bakım Uygulamalarına Etkisi
Florence Nightingale ve Hemşireliğe Etkileri
Türkiye’de Hemşireliğin Gelişimi
Başlangıçtan Günümüze Türkiye’de Hemşirelik Eğitimi
Türkiye’de ve Dünya’da Öncü Hemşireler
Ulusal Ve Uluslararası Hemşirelik Kuruluşları
Hemşirelik ve Meslek Özelliği
Ahlak, Etik ve Deontoloji Kavramları
ICN, ANA Hemşirelik Etik Kodları
THD ne Göre Hemşireler İçin Etik İlke ve Sorumlulukları
Etik Uygulama Alanları
Temel Hukuki Kavramlar Ve Hemşirelikte Yasal Düzenlemeler

f t gelisimedu @igugelisim
www.gelisim.edu.tr

İSTANBUL
GELİŞİM
ÜNİVERSİTESİ

HAFTALIK ÖĞRENİM KAZANIMLARI

Ahlak, etik ve deontoloji kavramlarını bilir
Hemşireliğin Bilimselleşme Sürecinde Etkilendiği Felsefi Akımlar
Fokal erdemler

f t gelisimedu @igugelisim
www.gelisim.edu.tr

İSTANBUL
GELİŞİM
ÜNİVERSİTESİ

DERS İÇERİĞİ BAŞLIĞI

HEMŞİRELİK MESLEĞİ AHLAK, ETİK VE DEONTOLOJİ

f t gelisimedu @igugelisim
www.gelisim.edu.tr

HEMŞİRELİK MESLEĞİ

- Dinamik bir mesleğin katılımcıları olarak, bizler mesleğin kendisini etkileyen etik kararlarla yüzleşmek durumunda kalmaktayız.
- Örneğin, toplumun talep ve ihtiyaçları değiştikçe, hemşirelik mesleğinin görev alanının sınırları genişlemekte ve yayılmaktadır.
- Bu durum bizi önemli sorunlar hakkında karar vermeye zorlamaktadır.

HEMŞİRELİK MESLEĞİ

Hemşirelik mesleği, özünde etik yada ahlaki belirsizlik unsurları içeren problemler ve durumlarla uğraşmaktadır.

- Teknoloji
- Yaşam süresinin uzaması
- Sağlık bakım masraflarının artması

FELSEFE

- **Felsefe** sözcüğü köken olarak [Yunanca](#) φιλοσοφία *seviyorum, peşinden koşuyorum, arıyorum* anlamına gelen "**philia**" ve *bilgi, bilgelik* anlamına gelen "**sophia**" sözcüklerinden türeyen terimin işaret ettiği entelektüel faaliyet ve disiplin.

FELSEFE

- İlk insan önceleri salt varlığını sürdürme yolunda **korunma ve karnını doyurma** gibi uğraşlar içine girmiş, ancak temel gereksinimlerini karşıladıkça içinde bulunduğu doğayı yani “objektif dünya”yı tanımak istemiş ve bu yönde sorular sormaya başlamıştır.
- Önceleri **töre** ve **din** ile sorular yanıtlanmış ancak zamanla söz konusu alanlarda verilen yanıtlarla yetinmeyen insan, yanıtları kendi aklıyla bulmak istemiş, arayışa geçmiş, yaşantıları ve edimleri ile doğa üzerine pratik ve teknik bilgiler edinir olmuştur

FELSEFE

- Hayatın anlamı nedir?
- Tanrı var mıdır?
- Gerçek nedir?
- Bilginin önemi var mıdır?
- Bir şey nasıl bilinebilir?
- Bir kişi kendisini acının sonuna götürecek şeyi nasıl bulabilir?

Hemşireliğin Bilimselleşme Sürecinde Etkilendiği Felsefi Akımlar

- 1950-1960'lı yıllarda hemşireler "**hemşirelik nedir?**" sorusuna yanıt aramaya başladılar. Lider hemşireler hemşirelerin sadece ne yaptığını değil, neden ve nasıl yaptığını araştırmaya başladılar. Böylece hemşireliğin kuramsal çerçevesi oluşmaya başlamıştır.
- Hemşirelik uygulamaları **toplumsal olaylardan ve geleneksel felsefeden** oldukça etkilenmiştir. Mesleğin gelişmesini şekillendiren ve bugün bile etkisini sürdüren **dört felsefi akımdan** bahsedilmektedir.

İdealizm (Asetisizm)

- İdealizm akımının etkileri hemşirelikte insanı **manevi olarak** ele alma ve iş/görev merkezli bakım verme şeklinde olmuştur.
- Hemşirelik bakım uygulamalarında **yaparak öğrenmeye** önem verilmiş, hemşireliğin formal eğitim yerine **usta-çırak** ilişkisi ile öğrenebileceği düşüncesi kabul görmüştür.
- Hemşireler insan ve topluma yardım etmeyi amaçlamışlar, kendi gelişimlerini ikinci plana bırakmışlardır.
- Hemşirelerden sıklıkla toplum ve sağlık bakımı için hayır işleri yapması beklenmiştir.

Romantizm

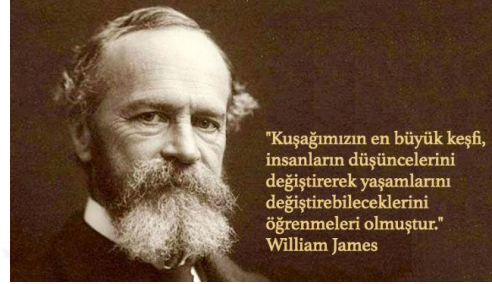

- Romantizm hemşirelikte **1920-1940** yılları arasında etkin olmuştur.
- Hemşireler bu dönemde giyimde, edebiyat ve resimde kadınca güdüler ile duygusal bir görünüşte yansıtılmıştır.
- Florence Nightingale'in Kırım Savaşı'ndaki başarılarından sonra "**Lambalı Leydi**" olarak anılması hemşirelikte romantizme olan önemi arttırmıştır.
- Bu akım birçok genç kadının hemşireliği tercih etmesini sağlamış, kadınların zerafeti, koruyucu eğilim ve istekleri gelecekteki hemşirelerin çok fazla özelliğinin belirlenmesine yardımcı olmuştur

Romantizm

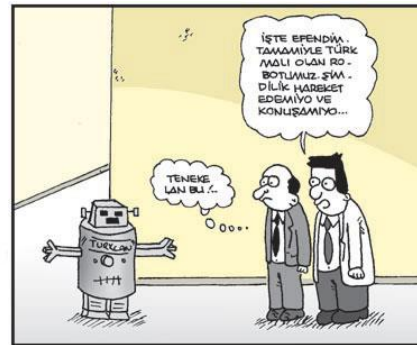
- Hastanelerde ev idaresi ile ilgili işlerin çoğunu üstlenen **hemşirelik öğrencileri evin kadını rolü üstlenmiş**; mezun olduklarında da hemşirelik hizmetleri yöneticileri olarak görev almış ve hekime ya da hastane yönetimi yetkililerine rapor vermişlerdir.
- Hemşirelik eğitiminin içeriği tıbbi eğitime paralel olarak oluşturulmuş, bakımı alan bireylerden daha çok **hastalığa** odaklanılmıştır.
- Hastalığa odaklanmış hemşirelik bakım faaliyetleri **sezgi ve deneyimlere** yönelik gerçekleştirilmiştir.
- "**Hemşire hekimin sağ koludur**" görüşü hakimdir.

Pragmatizm

- Savaşlar tarih boyunca hemşire gereksinimine artış olduğunu göstermiş, II. Dünya Savaşı ile birlikte 1960 lı yıllara kadar devam edecek olan pragmatizm felsefesi ortaya çıkmıştır. Pragmatizm bir düşüncenin **test edilebileceği objektif** yollara işaret eder. **Bu nedenle problemin saptanması, hipotezlerin belirlenmesi, verilerin toplanması ve analizi ile hipotezin test edilmesini gerektirir**
- Savaş zamanı yaşanan kayıplar **akut-acil bakım** gereksinimini ortaya çıkarmış ve hemşirelere **yardımcı olacak sağlık bakımı** çalışanlarını gündeme getirmiştir.
- Yardımcı sağlık çalışanlarına; teknisyenlere ve "uygulayıcı" hemşirelere hasta bakımında, daha iyi eğitim görmüş hemşirelere ise yönetim ve eğitimde sorumluluk verilmiştir.

Pragmatizm

www.penguin.com

- Hastanedeki hastaların daha etkili bakılabilmesi için **tıbbi uzmanlık** alanlarına gereksinim duyulmuştur.
- **Hastalık, rahatsızlık ve tanı üzerine** odaklanılmış; birey, ailesi, gereksinimleri ve bütünlüğü dikkate alınmamıştır.
- **Fakat bu dönemin sonlarına doğru klinik alandaki gerçek gereksinimler, hemşirelikte etkin olmuştur.** Hemşireler, yoğun bakım, rehabilitasyon ve ayaktan tedavi ünitelerindeki bireylerin bakımına veya temel insan gereksinimlerine yönelik bakım aktivitelerini yerine getirmeye başlamışlardır

Hümanistik Varoluşçuluk

- 1960'lı yıllarda hemşirelikte hümanistik varoluşçuluk önemli bir güç olmaya başlamıştır.
- Bireysel tercihlerin ve aynı zamanda sorumluluğunun ağırlıklı olduğu bu değer sistemi diğerlerine göre öncelikli olarak **insan varlığını** ele alarak bakımı yükseltmiştir.
- Hemşirelikte geçerli hümanistik değerler hemşirelik bakımı sunan kişilerin görüşünü biçimlendirmiştir.

Hümanistik Varoluşçuluk

- Bu değerler aynı zamanda **hemşire-hasta etkileşimini**, hemşirenin sorumluluğunu ve meslek otonomisini etkilemiştir. Bu etkili felsefi kavram, hemşirelik mesleği için yeni bir dönem başlatmış ve hümanistik hemşirelik bakımı, sağlık bakımı ile yüksek teknolojiyi dengeleyerek bütünleştirebilmiştir.
- Hümanistik felsefeye göre, **hemşirelik aktivitelerinin odağı, hasta kişi ve hastalık yerine, sağlıklı bireye ve sağlığı korumaya yönelmiştir.**
- **Bakım verilecek birey, bütüncül yaklaşımla tüm boyutları, gereksinimleri, ailesi ve çevresi ile ele alınmıştır**

AHLAKİ FELSEFE

- Neyin iyi ya da kötü, doğru ya da kötü yanlış olduğunun ahlaki problemler açısından ele aldığı felsefi tartışmadır.
- Ahlaklı olma, doğru ve yanlış davranış konusundaki gelenekler ve inanışları kapsamaktadır.
- Ahlaklılık bir geçmişi ve öğrenebilir kuralardan oluşan kanunları

ETİK

- Etik, Latince "**Ethicus**" veya Yunanca "**Ethicos**" kelimesinden gelen ve Türkçe karşılığı "**ahlak bilim, kuramsal ahlak** ya da **meslek ahlakı**" olan bir terimdir.
- Etik, **bu durumda ne yapmam gerekir?** Sorusunu sorarak ahlaki felsefenin pratik uygulamasıdır.

MESLEK ETİĞİ

- **Meslek Etiği (Deontoloji)**, bir mesleği uygularken uyulması gereken **ahlaki değer** ve **etik kuralları** inceleyen bilim dalıdır.
- Etik kurallar, meslek üyelerinin mesleğe, meslek örgütüne, meslektaşlarına, hizmet verdiği bireylere, iş birliği yaptığı bireylere ve kendine karşı sorumluluklarından oluşur.
- **Deontoloji** meslek üyelerinin karşılaştıkları etik sorunlar ile ilgili mantıklı ve doğru karar verebilmeleri için kullandıkları rehberdir.

ETİK TEORİNİN FELSEFİ TEMELİ

- Meslek grupları meslek içinde kendilerini organize ederlerken ortaya çıkan **Mesleki Etik Kodları** profesyonel davranışları yönetmektedir.
- **Amerikan Hemşireler Birliği**, **Kanada Hemşireler Birliği** ve **Uluslararası Hemşireler Birliği** tarafından geliştirilen hemşireler özgü etik kodları hemşireler mesleklerinin uygulanması konusunda yön vermektedir.

ETİK TEORİNİN FELSEFİ TEMELİ

- Matematik ve diğer ampirik bilimlerin aksine, etik konusunda etkili olan **açık ve mutlak hiçbir kural** bulunmamaktadır.
- Etik kurallar daha az nettir ve kanıtlanmaları zor ya da imkansızdır.
- Örneğin; bazı kişiler nedeni ne olursa olsun bir kişiyi öldürmenin her zaman yanlış olduğuna inanırken diğerleri ise ötenazinin hem sorun yaşayan kişi hem de toplum için yararlı olabileceğini, annenin kürtaj yapılmasının kabul edilebilir olduğunu ya da savaş sırasında birisini öldürmenin haklı olduğunu tartışabilmektedir.

ETİK TEORİNİN FELSEFİ TEMELİ

Etik teoriler iki temel düşünce ekolünden elde edilmektedir.

DOĞALCILIK

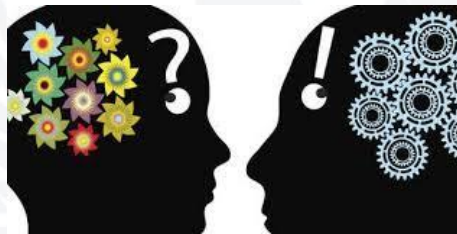
- Etiğin, insan doğasına ve psikolojisine dayalı olduğunu öngören bir ahlaki yargılama görüşüdür.
- Doğalcılık, ahlaki kurallardaki farklılıkları sosyal durumlarla ilişkilendirirken neredeyse bütün insanların sahip olduğu, attı yatan benzer psikolojik eğilimlere sahip olmayla ilişkili temel bir ahenk bulunduğunu öne sürmektedir.
- **SEMPATİ**

f @gelisimedu @igugelisim
www.gelisim.edu.tr

AKILCILIK

- Zıt düşünce ekolü ise akılcılıktır.
- Rasyonolistler insan doğasına dayalı olmayan mutlak gerçekler bulunduğuna inanmaktadır.
- Dünya hakkında gerekli ve evrensel olan gerçekler bulunduğuna ve bu gerçeklerin duygularımız yoluyla algıladığımız bilgilerden daha üstün olduğuna inanmaktadır.
- Örneğin, çimen yeşili
- Talihsizlik

f @gelisimedu @igugelisim
www.gelisim.edu.tr

FAYDACILIK

- Faydacılık bir hareketin ona bağlı olarak ortaya çıkan sonuç ile ilişkili olarak iyi ya da kötü olarak yargılanması gerektiği fikrini destekleyen ahlaki teoridir.
- Faydacılık kaynağını doğalcılıktan alan önemli bir etik felsefedir.
- Faydacı düşünce ekolüne göre doğru hareket faydası ya da kullanışlılığı en büyük olan harekettir.

FAYDACILIK

- Bir grup için fayda, avantaj, memnuniyet, iyilik ya da mutluluk yaratan Ya da ağrının, acının, mutsuzluğun ya da umutsuzluğun oluşumunu engelleyen bir özelliktir: eğer bu grup toplum ise o zaman toplumsal mutluluk eğer bir kişi ise o kişinin mutluluğu ifade edilmektedir.

Hareket faydacılığı

- Farklı durumlarda farklı, bazen de çatışan hareketlere izin vermektir. Örneğin, hareket faydacılar muhtemelen doğruyu söylemenin en iyi şey olduğuna inanırlarken onlar her ne kadar bazı kişilerin hakları zarar da görse, kuralların gizlenmemesi durumunda genel sonuçların çok daha iyi olabileceği, zamanların olduğunun farkındadırlar.

Kural faydacılığı

- İnsanların mutluluğu maksimize etme ve mutsuzluğu azaltma eğilimi olan kurallara uygun olarak hareket etmelerini önermektedir. Kural faydacılığı insanların bütün koşullar altında doğruyu söylemelerini istemektedir

DEONTOLOJİ

- Yunancada gelmektedir ve «görev, yükümlülük» anlamına gelmektedir.
- **Meslek Etiği (Deontoloji)**, bir mesleği uygularken uyulması gereken ahlaki değer ve etik kuralları inceleyen bilim dalıdır.
- Etik kurallar, meslek üyelerinin mesleğe, meslek örgütüne, meslektaşlarına, hizmet verdiği bireylere, iş birliği yaptığı bireylere ve kendine karşı sorumluluklarından oluşur.
- Deontoloji meslek üyelerinin karşılaştıkları etik sorunlar ile ilgili mantıklı ve doğru karar verebilmeleri için kullandıkları rehberdir.

DEONTOLOJİ

- Kant, etik kuralların evrensel olduğu ve insanların hareketlerini yönlendirmek için bazı ilkeler çıkarabileceklerini idda etmişlerdir.
- **Kant**, ahlaki kuralların mutlak olması gerektiği ve herkese, her zaman ve koşullar ne olursa olsun her türlü durumda uygulanması gerektiğini iddia etmekteydi.

ERDEM ETİĞİ

- Karakter etiği olarakta isimlendirilen erdem etiği, kişilerin hareketlerinin belirli bir dereceye kadar kendi içinde doğuştan var olan ahlaki erdeme dayalı olduğu fikrini temsil etmektedir.
- Erdem etiği kavramı deontolojik ve faydacılık teorisine karşı verilen bir mücadeleyi temsil etmektedir.
- Etik şu soruyu sorarak ne şekilde hareket etmemiz gerektiği konusunda bize rehberlik etmektedir «ahlaki olarak ne yapmamız gerekmektedir?»
- Buna karşılık erdem etiği, bu soruyu sormamaktadır; onun yerine ahlaklılığın kişinin kendi karakteri içinde yer almış bir özellik olduğuna dikkat çekmektedir.

FOKAL ERDEMLER

Merhamet

- Bir kişinin kendisini başkasının yerine koyabilme yeteneğidir. Bu erdem altın kurulu içinde barındırmaktadır. Merhamet o kadar önemlidir ki hastaların merhametli bir tutuma ve önemsenmeye olan ihtiyaçları pek çok kez hastaların teknik bakıma olan ihtiyaçlarından çok daha fazladır.

İdrak

- İdrak bize belirli durumlarda uygun hareketlere geçiş yapabilme imkanı sunmaktadır. Bizim sürekli olarak insan davranışındaki önemli nüansların farkına varma ve anlamaya çalışmamızı gerektirmektedir.

FOKAL ERDEMLER

Güvenilir

- Güven, başka bir kişinin ahlaki karakterine güven dolu bir inanış içerisinde olunmasıdır.
- Güvenilir olmak aynı mesleğe sahip olduğumuz kişiler arasındaki itibarımızı belirlemektedir.

Bütünlük

- En büyük erdemdir.
- Ahlaki bütünlük karakterin mükemmelliği, güvenilirliği, bütünlüğü ve bir entegrasyonu anlamına gelmektedir.

HEMŞİRELİKTE ERDEM ETİĞİ

- Nightingale yemini karakteri erdemini vurgulamakta ve hemşireliğin saflık, inanç, soyluluk, sadakat, güvenilirlik ve merhamet sunduğunu belirtmektedir.
- İyi bir karakterin iyi hemşireliğin temel taşı olduğunu ve erdemli bir hemşirenin ilkelere uygun olarak hareket edeceğini söylemek oldukça mantıklıdır.

HEMŞİRELİKTE ERDEM ETİĞİ

- İçinde etik ikilemin yer aldığı bir vaka tanımlayınız. Hareket faydacılığı ve kural faydacılığı açısından bu vakadaki çözüm yollarını tartışınız.

Avrupa’da bir kadın yakalandığı özel bir kanser türünden dolayı ölüme çok yaklaşımıştır. doktorlar ,şehirdeki bir eczanenin yeni keşfettiği radium bileşimli bir ilacın yarlı olabileceğini ,kadının kocası heinz’e bildirirler. ilaç çok pahalıdır ve bir dozu için yaklaşık 200 dolara mal olmaktadır. fakat eczacı ilacın bir dozu için yaklaşık 2000 dolar istemektedir. heinz bütün gayretleriyle 1000 dolar toplayabilmiştir. heinz eczacıya karısının çok hasta olduğunu ve paranın kalan yarısını da sonra vereceğini söyler. eczacı heinz’in teklifini kabul etmez ve ilaç için paranın tamamını ister. şimdi heinz ilacı çalmalı mıdır? niçin?

Aşama 1: Heinz ilacı çalmamalıdır çünkü çalmasının getireceği cezalarla birlikte hapisaneye girecektir ve bu onun kötü biri olduğu düşüncesini ortaya çıkarır. **Ya da:** Heinz ilacı çalmalıdır çünkü ilaç sadece 200 dolar değerinde ve eczacının istediği kadar pahalı değildir.

Aşama 2: Hapisaneye girmek zorunda olsa bile Heinz ilacı çalmalıdır çünkü karısını kurtardığı zaman Heinz daha mutlu olacaktır. **Ya da:** Heinz ilacı çalmamalıdır çünkü hapisane kötü bir yerdir ve eşinin ölümünü bir hapisane hücresinde çürümeye tercih etmektedir.

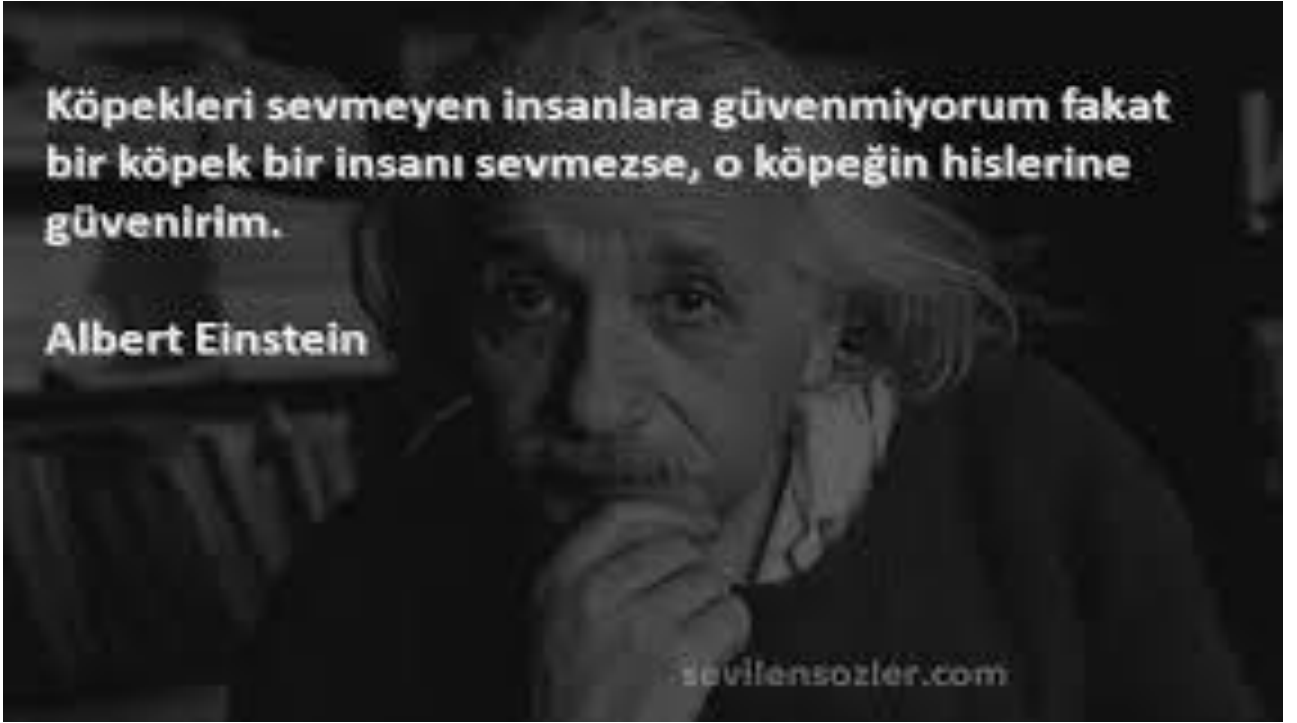
Aşama 3: Heinz ilacı çalmalıdır çünkü karısı ondan bunu beklemektedir; Heinz iyi bir koca olmak ister. **Ya da:** Heinz; yasayı ihlal etmeden elinden geleni yapmaya çalıştı, onu suçlayamazsın çalmak kötü ve suçlu olmadığı için ilaç çalması gerekir.

Aşama 4: Heinz ilacı çalmamalıdır çünkü kanun çalmayı yasaklamıştır ve bu yasadışıdır. **Ya da:** Heinz ilacı karısı için çalmalıdır ve hüküm giydiği suça boyun eğmek zorundadır ve aynı zamanda eczacıya olan borcunu da ödeyecektir. Suçlular yasaya saygı göstermeden dolaşamazlar; davranışların sonuçları vardır.

Aşama 5: Heinz ilacı çalmalıdır çünkü herkes yasağa bağlı kalmaksızın bir hayat seçmekte özgürdür. **Ya da:** Heinz ilacı çalmamalıdır çünkü eczacının adil tazminat hakkı vardır. Karısı hasta olsa bile yaptıkları haklı çıkarılamaz.

Aşama 6: Heinz ilacı çalmalıdır çünkü bir insanın hayatını kurtarmak bir başkasının mülk haklarından daha önemlidir. **Ya da:** Heinz ilacı çalmamalıdır çünkü o ilaca başkalarının da onlar kadar ihtiyacı vardır ve onların da hayatı önemlidir.

- 1-Sadakat
- 2-Kendi çıkarları
- 3.Uygunluk
4. Kanun ve Düzen
- 5.İnsan hakları
6. Evrensel insan ahlakı

İSTANBUL
GELİŞİM
ÜNİVERSİTESİ

ÖNERİLEN HAFTALIK ÇALIŞMALAR

Konular tekrar edilecek
Bir sonraki haftaya yeni konu okunacak

f t gelisimedu @igugelisim
www.gelisim.edu.tr

İSTANBUL
GELİŞİM
ÜNİVERSİTESİ

BAŞVURULAN KAYNAKLAR

Özden, M. (2013). Tıbbi Etik ve Meslek Tarihi. Ankara: Ayrıntı Basımevi.

Şentürk, E. S. (2011). Hemşirelik Tarihi. İstanbul: Nobel Matbaacılık.

Burkhardt, M.A., Natkaniel, A.K. (2013). Çağdaş Hemşirelikte Etik. Çev.Ed.:Ş.E. Alpar, Bahçecik, N., Karabacak, Ü., İstanbul Tıp Kitabevi.

Şentürk, E. S.(2012). Meslek Olarak Hemşirelik ve Hemşirelikte Etik İlkeler. İstanbul: Nobel Matbaacılık.

Şentürk S.E. (2014). Hemşirelik Tarihi. Nobel Tıp Kitapevleri

f t gelisimedu @igugelisim
www.gelisim.edu.tr

İSTANBUL
GELİŞİM
ÜNİVERSİTESİ

BİR SONRAKİ DERS HAKKINDA

ISN, ANA, THD ETİK KODLARI

f t gelisimedu @igugelisim
www.gelisim.edu.tr

İSTANBUL
GELİŞİM
ÜNİVERSİTESİ

Katılımınız İçin
Teşekkür Ederiz.

www.gelisim.edu.tr